

NAŠ GLAS

DROGA
METIJSTVO IN ŽIVILSKA INDUSTRIJA n. sol. o. PORTOROŽ

INTERNA IZDAJA

»Naš glas« izdaja delovna organizacija Droga, Portorož. List urejuje uredniški odbor skladno s predpisi. Predsednica uredniškega odbora Sonja Požar. Odgovorna in glavna urednica Majda Vlačič. Tisk Grafika Koper 1989, v nakladi 1500 izvodov. List dobijo člani kolektiva brezplačno.

LETO XXXI

Portorož, JUNIJ 1989

št. 2

EVROPA 92 IN DOGAJANJA V DO DROGA

Predpostavljam, da je splošnih informacij o tem, kaj je EVROPA 92 že precej, saj je bilo na to temo napisano že veliko gradiva, objavljenih mnogih člankov in diskusij. Mislim pa, da informacija o pripravi na Evropo 92 v DO DROGA ne bo odveč.

S pojmom Evropska skupnost označujemo tri zahodnoevropske integracije: Evropska skupnost za premog in jeklo (ESPJ), Evropska skupnost za atomsko energijo (EVROATOM) in Evropska gospodarska skupnost (EGS), ki je nastala 1957. leta.

Ker je za jugoslovanska prizadevanja po spoznavanju in vključevanju v Evropo najbolj zanimiva ekonomska integracija, bo v nadaljevanju posvečena glavna pozornost EGS. Njeni cilji so namreč usmerjeni v vzpostavitev splošne ekonomske integracije in en sam skupni trg, kjer bo gibanje oseb in blaga tretirano enako kot na domačem trgu.

Pravni red Evropske skupnosti je točno opredeljen s temeljnimi pravnimi aktom in s tem je ES nosilka številnih pooblastil, ki se po svoji konkretnosti močno razlikujejo od pooblastil mednarodnih organizacij. Glede na pooblastila je ES ustrezno funkcionalno organizirana. Njeni organi so: Svet Evropskih skupnosti (Svet), Komisija Evropske skupnosti (Komisija), Evropski parlament in Sodišče Evropske skupnosti.

Raznovrstne težave, ki so se več let kopičile v Skupnosti in s tem vse bolj drobile skupni trg, so sčasoma tudi politične strukture prepričale o nujnosti oblikovanja nove strategije razvoja. Analiza dejanskega stanja je namreč pokazala, da je skupni trg še vedno prostor, kjer gre četrtina dobička podjetij za pokrivanje stroškov, zaradi neusklajenih standardov sta oškodovana predelovalna industrija in telekomunikacije, kjer so manjša podjetja nekonkurenčna zaradi velikih administrativnih stroškov, kjer potrošnik plačuje velike razlike v cenah in kjer oblasti plačujejo previsoke cene za javno delo. Da bi kar najuspešneje uvedla vse ukrepe, potrebne za skupni trg, je Komisija ukrepe razvrstila po posameznih področjih in jih obelodanila v BELI KNJIGI 1985 leta.

Bela knjiga je temeljno besedilo velike evropske vizije 1992. Je program in hkrati tudi rokovnik prizadevanj za postopno uresničevanje največjega trga na svetu.

Vsebina Bele knjige je razdeljena na tri večja tematska vprašanja:

I. Odstranjevanje fizičnih ovir — posebna pozornost je posvečena kontroli blaga in kontroli oseb. Pri kontroli blaga je posebej poučen vpliv trgovinske in gospodarske politike, vprašanje zaščite zdravja, pomen prometa in enotne statistike.

II. Odstranjevanje tehničnih ovir — tukaj je opozorjeno na nujnost oblikovanja nove strategije, metod usklajevanja predpisov, področje javnih nabav pa je izpostavljeno kot eno ključnih izhodišč za dosledno uveljavljanje politike konkurence.

Posebej je opredeljeno tudi prosto gibanje delavcev in pripadnikov svobodnih poklicev na področju Evropskega trga. Nemajhna pozornost je posvečena pogojem, ki naj bi olajšali sodelovanje med podjetji, opredelili intelektualno in industrijsko lastnino, obdavčenje, oblike organiziranosti, opozorili tudi na nujnost uporabe prava Skupnosti kot edinega jamstva uspešnega razvoja.

III. Odstranjevanje davčnih ovir — (Majhne razlike v davkih so sprejemljive, ne smejo pa biti tolikšne, da bi ogrozile temeljna načela skupnega trga).

Posebna pozornost v tem poglavju je posvečena trgovinskemu prometu in davku na dodano vrednost, na potrošnje in davku od dodane vrednosti.

Najpomembnejše ovire tehnične narave so prav gotovo standardi in tehnični predpisi. Politika usklajevanja standardov je usmerjena v zaščito enotnega trga in ohranjanje monopolnih položajev na posameznih področjih, hkrati pa zagotavlja prodornost tehnologije proizvajalcev v Skupnosti in izven njenih meja.

Oblikovanje evropskih standardov (EN), ki se pripravljajo na podlagi konsenza, sprejemajo pa po večinskem principu, je prepuščeno Evropskemu komiteju za standardizacijo (CEN) in Evropskemu komiteju za elektrotehnično standardizacijo (CENELEC).

Centralna tehnična knjižnica (CTK) v Ljubljani je poskrbela za redno seznanjanje z izdanimi standardi EN in ISO (angleški) preko Gospodarskega vestnika.

V našem podjetju DROGA z rednim pregledom spremljamo izdane standarde s področja prehranske industrije in skušamo sproti usklajevati kakovost naših proizvodov s predpisanimi zahtevami. Pri tem se srečujemo vedno z istim problemom: zelo slaba laboratorijska opremljenost, saj metode testiranja surovin in gotovih proizvodov slonijo na hitrih in natančnih analizah, ki pa jih lahko izvede le s sodobno laboratorijsko tehniko. Poseben poudarek v Beli knjigi je na ohranjanju zdravja ljudi, to pa narekuje preizkušanje izdelkov tudi na prisotnost težkih kovin in pesticidov, ki pa jih v okviru laboratorijev v DROGI ne moremo analizirati. Cene laboratorijskih uslug v drugih laboratorijih so tako visoke, da nadzor nad predpisanimi zahtevami ni mogoče izvesti, saj bi ta gotov proizvod podražilo do take mere, da ne bi bil več konkurenčen. S problemom opremljenosti laboratorijev se srečuje večina jugoslovanskih podjetij, ki pa so v primerjavi z nami bolje opremljena.

Zaradi specifičnosti naših proizvodov, ki se usmerjajo v izvoz, smo se dogovorili s službo izvoza v DROGI, da stopijo v kontakt z izvozniki in skušajo dobiti standarde, oziroma predpise, ki so za določen proizvod potrebni. Na ta način

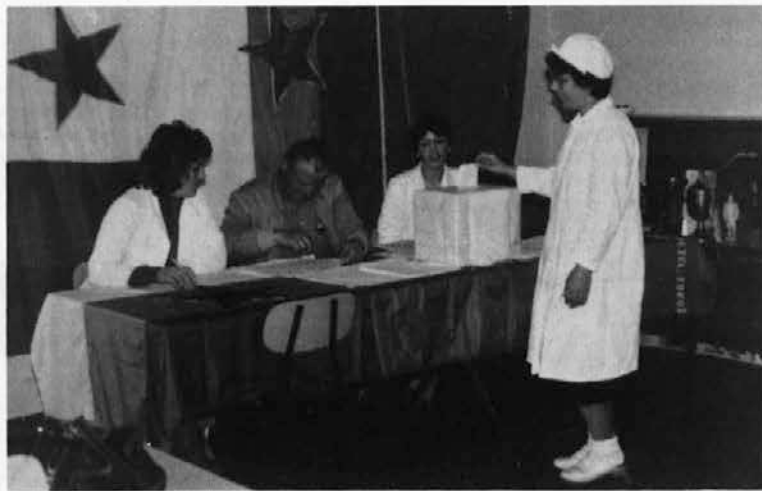
bomo skušali čim hitreje priti do zahtevanih standardov, oziroma predpisov.

Poleg Potrdila o preizkušanju (Certifikat), ki ga mora proizvod imeti, da ga lahko izvozimo, bo najverjetneje 1992. leta zahtevan certifikat o zagotavljanju kakovosti, zasnovan na podlagi ISO 9001 standarda, ki v celoti pokriva področje zagotavljanja kakovosti v posamezni

delovni organizaciji. Certifikat o zagotavljanju kakovosti zajema kakovost dela na vseh nivojih in ga lahko izda na podlagi natančnega ogleda le pooblaščen institucija. V Jugoslaviji take ustanove nimamo, za certifikat o zagotavljanju kakovosti pa v Jugoslaviji še ni zaprosila nobena delovna organizacija.

Sonja ing. Podlogar

Podjetje, da,...

Delavci DO Droge so na referendumu dne 31. 5. 1989 odločali o sprejemu Samoupravnega sporazuma o spremembah v organiziranju DO Droga Portorož ter o sprejemu Statuta podjetja Droga Portorož:

Za sprejem »Samoupravnega sporazuma« je glasovalo naslednje število delavcev:

V TOZD Soline	104 (81,88 %) delavcev
Začimba	154 (89 %) delavcev
Transport	29 (96,66 %) delavcev
Argo	88 (73,33 %) delavcev
Sudest	84 (72,41 %) delavcev
Gosad	164 (78,09 %) delavcev
DSSS	284 (85,28 %) delavcev

Za sprejem STATUTA podjetja »Droga« Portorož je glasovalo 907 delavcev, oz. 81,34 %.

Dne 31.05. 1989 so delavci TOZD Delamaris odločali o sprejemu STATUTA podjetja »DELAMARIS« Izola. Za sprejem statuta se je odločila večina delavcev, oz. 70 % zaposlenih.

Podjetje, da, kako pa naprej?

Pogovor z glavnim direktorjem.

Na vprašanje, ki smo jih zastavili tov. direktorju dan po pozitivni odločitvi delavcev DO Droga Portorož za sprejem STATUTA podjetja DROGA, p.o. Portorož, smo prejeli naslednje odgovore:

NAŠ GLAS: Predpogoj za začetek realizacije programa razvoja podjetja je izpolnjen. Kako naprej? Ali lahko nakažete prve korake podjetja Droge, p.o. Portorož?

OHNEC: S pozitivno referendumsko odločitvijo smo izpolnili formalni pogoj za oblikovanje podjetja. Tu bi rad opozoril, da gre le za začetek določenih aktivnosti, da pa je naša bodočnost odvisna od našega znanja, hotenja in vztrajnosti. Namenoma sem postavil na prvo mesto znanje, vendar to še ni garancija, če druga dva elementa zatajita. In kako naprej? Potrebno je razdeliti vloge skladno s sposobnostmi, pripraviti dokumentacijsko podlago, ki bo omogočala fleksibilno organiziranost, ter na osnovi dogajanj in rezultatov ponovno porazdeliti vloge, v kolikor določeni sodelavci-ke ne bodo sposobni učinkovito odigrati le-teh, seveda, vključno z glavnim direktorjem.

NAŠ GLAS: V oktobru mesecu nakazana organiziranost delovne organizacije Droge v bodoče, je vključevala tri delovne organizacije: ribištvo, marikultura in enovita DO iz preostalih delov Droge. Kako je z organizacijo marikulture? (Govori se o mešanem podjetju)

OHNEC: Omenjena organiziranost je bila podana na osnovi Zakona o zdru-

ženem delu, ki mu poteče veljavnost v letošnjem letu, vendar lahko ugotovljamo, da gremo v popolnoma začrtani smeri. Obstajajo še določene dileme okoli ustanovitelj s področja marikulture. Čakamo na sistemske odgovore, vendar je smer popolnoma jasna.

NAŠ GLAS: Do tega trenutka je bila "kadrovska politika" omejena na miselnost: Hvala, ker greš ne glede na to, kdo si in kako si opravljal svoje delo. Se bo ta politika nadaljevala?

OHNEC: Mnenja sem da so v poslovnih verigi vse politike približno enako kvalitetne. Ne morem se v popolnosti strinjati z ugotovitvijo indiferentnosti glede odhodov, saj sem sam v nekaj primerih tudi posredoval, tako uspešno kot neuspešno. Mnenja sem, da je fluktuacija normalen proces in kot takšnega jo je potrebno tudi jemati. Glede na zaostrene pogoje gospodarjenja bo proces odhajanja in prihajanja prilagojen kvaliteti osebnosti.

NAŠ GLAS: Kako je s pripravo mikroorganizacije?

OHNEC: Danes (1. 6. 1989), je prvi dan, ko lahko brez bojazni da povzročim nepotrebne stroške, napravim potrebne korake v tej smeri — in to sem tudi že storil.

NAŠ GLAS: Kakšne poslovne rezultate lahko pričakujemo ob polletju?

OHNEC: Glede na spremembo obračunskega sistema in nivoja sposobnosti spremljanja poslovnih rezultatov, je precej negotovo napovedovati poslovne rezultate. Če pa k temu še dodamo hiperinflacijo, kaj lahko ugotovimo, da lahko iz tega vzroka uničiš še tako dobro stoječe podjetje v enem mesecu, ob nepravilni izbiri poslovnega instrumentarija. Gre za kombinacijo znanja, sposobnosti, tveganja in pri vsem tem tudi sreče. Po pričakovanju naj bi bil 6-mesečni rezultat na nivoju podjetja pozitiven, s tem, da bodo določeni odmiki v plus in minus pri določenih sestavnih delih.

NAŠ GLAS: Med ljudmi prevladuje mišljenje, da bo vaš trud verjetno veliko-

krat neučinkovit, ker so na nekaterih mestih še ljudje, v katere delavci nimajo več zaupanja. Kaj vi o tem menite?

OHNEC: Če bi bilo vse odvisno od zaupanja, bi bila zadeva dokaj preprosta. Mnenja sem, da so za presojo učinkovitosti, primernosti za določeno delo, pomembni določeni kriteriji, katere pa prevečkrat prilagajamo svojim občutkom simpatičnosti in nesimpatičnosti. Ko sva govorila o kadrovske politiki in kriteriju učinkovitosti, menim da bodo izstopali iz naše kompozicije sodelavci in sodelavke, ki ne izpolnjujejo omenjenega pogoja. Za ocenitev primernosti generalnega direktorja pa sta po mojem osebnem mnenju samo dva kriterija: uspešnost poslovanja in osebna poštenost.

ZASTAVLJENIM CILJEM NAPROTI

"Perspektiva Začimbe je v letu 2000. Razvojne faze si bodo morale slediti po logičnem zaporedju, vse do cilja, to je do avtomatiziranega, oz. računalniško vodenega procesa proizvodnje". Tako se je glasil odgovor tov. Škode, direktorja TOZD-a Začimbe, na vprašanje, kakšna je vizija njegovega TOZD-a, ki mu je bilo zastavljeno decembra lani v predprilavi na reorganizacijo delovne organizacije.

Leta 1986 je razvojno investicijska grupa DO prevzela nalogo, da izdela program razvojnih in prostorskih možnosti TOZD-a Začimbe ter pripravi potrebno dokumentacijo za opredelitev posameznih tehnologij ter logičnih zaključkov posameznih proizvodnih linij.

Pri tem so bili zastavljeni naslednji cilji:

- dolgoročno zagotavljanje surovinske baze
- povečanje rentabilnosti poslovanja z uvedbo specializacije proizvodnih programov in racionalizacije ter odpravo paralelne proizvodnje med TOZD-i
- povečanje produktivnosti dela z uvajanjem novih metod dela
- dvig kvalitete proizvodov in utrditev položaja na tržišču
- dvig kvalitete proizvodnje in pogojev dela s formiranjem ločenih proizvodnih enot
- postopna modernizacija opreme in tehnologije z upoštevanjem razmer in strategije usmeritve dejavnosti, na domačem in tujem trgu
- zagotavljanje pogojev in kontinuitete vlaganj v dvig ravn: znanja in formiranje potrebnih kadrov
- zagotavljanje pogojev za sočasno in zavestno prilagoditev konceptu razvoja

— humanizacija in dvig življenjske ravni v DO.

Za realizacijo zastavljenih ciljev je TOZD pristopil k predhodnemu zagotavljanju osnovnih pogojev ureditve proizvodnega kompleksa in k varianti uvajanja programov: specializacije proizvodnje začimb, specializacije predelave čajev, specializaciji predelave kave, živilskih plodov in praškastih izdelkov. S priglasitvijo del na že obstoječem skladiščnem objektu je TOZD Začimba pristopil k I. fazi realizacije programa specializacije proizvodnje začimb. Z vlaganjem investicijskih sredstev (sredstva amortizacije TOZD) v izboljšanje in ureditev tehnološkega procesa pakiranja začimb, pomeni obenem zagotavljanje prostorskih možnosti za ureditev tehnološkega dela proizvodnje čajev in kave.

Na osnovi pridobljene ustrezne dokumentacije (dne 22. 2. 1989), je bil opravljen razpis za izvajalca gradbeno-obrtniških del na objektu proizvodne hale in kotlovnice. Kot najugodnejši ponudnik je bil izbran SGP Stavbenik Koper, s katerim je bila podpisana pogodba za izvedbo gradbeno-obrtniških ter instalacijskih del v vrednosti 1.270.950.000 din, po sistemu enotnih fiksnih cen. Rok, do katerega naj bi bila dela končana je bil postavljen, in sicer v 60-ih dneh od pričetka (10. 4. 1989 — 14. 6. 1989). Glede na dober poslovni odnos med izvajalcem in investitorjem ter dobro sodelovanje med vodstvi DO in TOZD, ki sta se vključevali v razreševanje tekočih problemov, pričakujejo v TOZD-u uspešen zaključek investicije.

Ločene proizvodne enote bodo omogočale doseganje zastavljenih razvojnih ciljev, nudile pogoje za boljše in racionalnejšo organizacijo dela in pora-

be, rast produktivnosti, čistost proizvodnih procesov ter večji nadzor med njimi.

M.V.

M·A·E·S·T·R·O

NOVA DROGINA BLAGOVNA ZNAMKA KMALU NA TRŽIŠČU

V Drogi že vrsto let ugotovljamo, da imamo zelo širok in heterogen asortiman izdelkov. Takšen asortiman je zelo težko tržiti pod enim samim skupnim znakom »Droga«. Današnje stanje je posledica dolgoletnega razvoja Droge z vsemi integracijami in slabo razvojno politiko, uvajanja novih izdelkov brez opuščanja starih. Politike blagovnih znamk praktično ni bilo. Prav blagovne znamke pa postajajo vedno pomembnejše za uspešno trženje in naša konkurenca (Kolinska, Podravka...) se jih dokaj uspešno poslužuje.

Blagovna znamka je zaokrožena skupina izdelkov, ki imajo določene podobne lastnosti. Pomemben je skupni imenovalec teh izdelkov za enoten tržni pristop, ki je pomemben za ustvarjanje določene pozicije blagovne znamke v očeh potrošnika. Blagovna znamka naj bi potrošniku omogočila lažjo razpoznavnost izdelka in nudila zagotovilo o njegovi kvaliteti.

V smislu uvajanja politike blagovnih znamk je leta 1986 prišlo do sodelovanja Droge s Studiom marketing Delo iz Ljubljane. Skupaj smo se opredelili za usmeritev v (zaenkrat) štiri družinske blagovne znamke:

- STELLA MARIS za morsk program
- MAESTRO za dodatke jedem
- ZLATO POLJE za mlevske izdelke
- TISOČ IN EN CVET za čaje, zelišča in ekstrakte

Stella maris je droga uvedla na trg junija 1988, od 1.7. 1989 je pa ta blagovna znamka last DO Delamaris iz Izole.

MAESTRO je naslednja Droginna blagovna znamka, o kateri bomo danes obširneje spregovorili. Ta skupina izdelkov naj bi ustrezala definiciji »VONJ, OKUS, KULTURA«, v reklamnih sporočilih pa bo pogosto uporabljen slogan MAESTRO - SIMFONIJA DOBRIH OKUSOV. V blagovni znamki MAESTRO so naslednji Drogini izdelki:

- začimbe v stekleničkah in vrečkah
- ketchupi, omake in hren

Nosilna in najštevilnejša skupina izdelkov so torej začimbe. Trenutno to pomeni 40 različnih kozarčkov začimb (vključujoč 6 mešanic začimb), 14 dosedanjih vrečk začimb z gramaturami od 5-50 g in 10 novih vrečk začimb (6 mešanic začimb, celi mleti poper, celi klinčki, origano, curry). V pripravi je še poseben program začimb za gostinstvo in družbeno prehrano v 900 ml plastenki. Ta program obsega 15 začimb, ki se najpogosteje uporabljajo.

Druga - po številu sicer manjša, vendar prav tako pomembna skupina izdelkov v MAESTRU so ketchupi, omake in hren, skupaj 8 izdelkov.

Trenutno je torej v MAESTRU kar 87 Droginih izdelkov. To pa ni končno število, saj bomo v bodoče gotovo še kakšen izdelek vključili v to blagovno znamko, pa tudi izključili, če bo potrebno.

EMBALAŽA BLAGOVNE ZNAMKE MAESTRO

Zaščitni znak MAESTRA je kuhar-dirigent. Ta »maskota« se pojavlja na vseh izdelkih MAESTRA. Vse etikete so torej novo oblikovane, prav tako steklena embalaža za ketchup, omake in hren, pokrovčki, vrečke začimb, transportni kartoni, transportne etikete. Vsa navodila za uporabo so v slovenskem in srbohrvatskem jeziku, nazivi izdelkov pa v slovenskem, srbohrvatskem, nemškem in italijanskem jeziku. Nameravali smo vključiti še angleški jezik, vendar velikost etikete (zlasti pri steklenički začimb) žal tega ni dopuščala.

M·A·E·S·T·R·O

Naslednja novost pri embalaži je manjše okence — prozorna folija pri vrečkah začimb. Začimba bo torej vidna tudi v zaprti vrečki.

MAESTRO je dejansko Droginna blagovna znamka, zato bo na embalaži kot proizvajalec navedena DROGA p.o. PORTOROŽ, brez TOZD-ov ali obratov.

AKCIJA TRŽNEGA KOMUNICIRANJA

Za akcijo so predvideni naslednji elementi:

- TV film 40 in 15 sek.
- barvni oglasi - dvostranski ali celostranski
- radijska sporočila
- ogledni karton
- plakat
- razni promocijski materiali (predpasnik, kuharska kapa, ...)

Akcija bo startala tedaj, ko bodo vsaj najznačilnejši predstavniki posameznih skupin iz MAESTRA že na policah v trgovini. To velja zlasti za vrečke začimb, ki so bile zadnje vključene v program MAESTRO. Ocenjujem, da bo to okoli 1. oktobra letos.

Ne glede na samo akcijo, pa bomo predstavniki marketinga izvedli kompletne predstavitve MAESTRA na sejmu v Gornji Radgoni avgusta in na Zagrebškem velesejmu septembra.

Akcija tržnega komuniciranja bo potekala predvsem v Sloveniji in Hrvaški, v manjši meri pa tudi v ostalih republikah.

V program MAESTRO smo vključili še nekatere zadeve:

1. POLIČKA ZAČIMB

V asortiman smo vključili posebno poličko IV., namenjeno turistom. Poleg tega bomo ponovno imeli poličko z 12 stekleničkami v luksuzni izvedbi, v sodelovanju z Brestom iz Cerknice.

2. SVETOVALEC ZAČIMB

Razvili smo nov svetovalec začimb v 5 jezikih (slovenski, srbohrvatski, angleški, nemški, italijanski jezik). Ta svetovalec bo kot že doslej priloga vseh poličk začimb, poleg tega ga nameravamo uporabiti tudi kot propagandni material.

3. KNJIGA ZAČIMB

V roku 7-8 mesecev nameravamo ponovno izdati Droginno knjigo začimb. Prejšnja je bila izdana leta 1979. Nova knjiga bo imela aktualnejšo vsebino, barvne fotografije pa bodo predvsem predstavljale izdelke iz programa MAESTRO.

4. STOJALA ZA TRGOVINE

Vsaj za največje trgovine nameravamo zagotoviti posebna stojala, na katerih bodo predstavljene vse začimbe in poličke začimb, ki jih bo v okviru blagovne znamke MAESTRO pakirala Droga.

Mislím, da ste za tokrat dobili dovolj informacij o programu MAESTRO. Seveda pa še tako dober design ali tržna komunikacija ne bosta pomagala, če ne bomo vsi skupaj pri MAESTRU naredili premik v **KVALITETI PROIZVODOV**. To se nanaša na kvaliteto surovine, embalaže, pakiranje, etiketiranje, transport, ... skratka, na vse faze proizvodnega procesa. MAESTRO bo dosegel svoj namen le, če bo kot blagovna znamka istočasno postal sinonim za kvaliteto. Naš namen je torej, da z MAESTROM na področju začimb, ketchupov, omak in hrena položaj Droge še utrdimo v smislu vodilnega proizvajalca v Jugoslaviji.

Produktni vodja
Čelhar Franc, dipl. oec.

Utrinek s sestanka Konference sindikata SOZD HP, ki je bil 02.06. 1989 v Seči. Tokrat je bila gostiteljica konference Droga Portorož. Sejo je vodil predsednik konference, Ferdo Rus, predstavnik DO UNION Ljubljana. Vsebina seje je bila zanimiva. Delegati članic SOZD so si izmenjali izkušnje o obravnavah poslovnih rezultatov, o možnosti tujih vlaganj v DO, prejeli so informacijo o preobrazbi SOZD in DO v luči nove zakonodaje ter se seznanili z novostmi v predvidenih spremembah delavske in pokojninske zakonodaje.

Skupščina ZVEZE INŽENIRJEV IN TEHNIKOV SR SLOVENIJE je 31.3. 1989 podelila BENU SAKSIDA, dipl. ing. DIPLOMO za zaslužnega člana ZITS v znak priznanja za dolgoletno požrtvovalno društveno delo, ki je pomembno prispevalo h krepitvi družbene vloge Zveze inženirjev in tehnikov SR Slovenije.

Priznanje za dolgoletno delovanje v ZITS

Priznanje za dolgoletno požrtvovalno delo v Zvezi inženirjev in tehnikov Slovenije je bilo pravi razlog, da vam nagrajenca in delovanje zveze predstavimo nekoliko поблиže. Obiskali smo tovariša Bena in ga poprosili za pogovor.

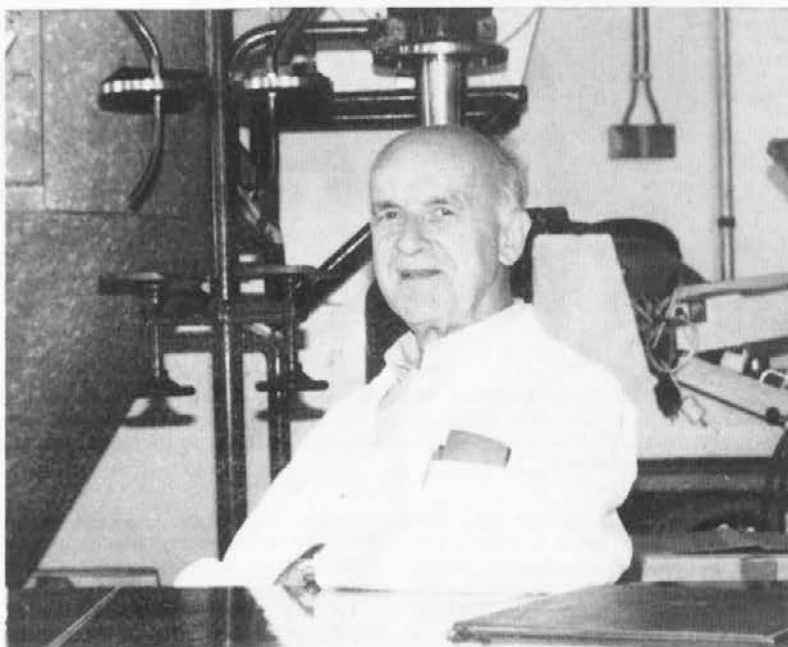
1. ZAČNIMO, tov. Beno, z delovanjem zveze v Sloveniji, kakšen je program dela?

Program ZITS in SITJ (ZVEZA INŽ. IN TEHN. SLOVENIJE IN SAVEZ INŽENJERA I TEHNIČARA JUGOSLAVIJE) zajema praktično vse aktivnosti, ki so povezane z delovanjem in udejstvom strokovnjakov tehnične smeri po celi državi, tako v sami proizvodnji, kakor tudi na ostalih področjih, kjer se strokovnjaki pojavljajo v družbeni sferi. Sama dejavnost zajema: tehnično regulativo, obdelavo, v glavnem, strokovne literature, izdajanje in posredovanje tehničnih priročnikov, zbiranje teh. informacij glede tehničnega napredka v svetu in pri nas ter udejstvomvanje na področju ekologije in seveda tudi tržišča kot takega.

zacije v širšem smislu, kajti regulativa je strogo določena dejavnost in je obvezna za vse, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, med tem ko je sama standardizacija običajno dogovorna regulativa v industriji, ki pa vključuje tudi delo regulativnega-obveznega značaja. Standardizacija pomeni pravzaprav prilagajanje in osvajanje dogovorov, ki niso zakonsko obvezni, razen onih, ki jih imenujemo predpise in so običajno vsestranskega pomena za varstvo ali zdravje ljudi.

Š standardi se poenostavlja proizvodnje in poslovanje v medsebojnih odnosih proizvajalcev in potrošnikov, da bi ne prišlo pri delu do nepotrebnih zastojev in pozneje, pri plasiranju izdelkov, do sporov.

Najbolj znani standard nam je vsak dan pri roki in to je dogovorno

oziroma, da nihče ne more kopirati. Vendar je to možno le teoretično, kajti vsaka noviteta se prej ali slej kopira in popolnega monopola praktično ni!

Seveda standardizacija pomeni ogromno strokovnega dela in znanja, da ne bi zaradi izsiljevanja prišlo do nepremostljivih težav. Strokovnjaki s tega področja so visoko izobraženi in imajo veliko mednarodno veljavo, saj je od njihovega dela odvisna ekonomija katerekoli države, ali pa skupnosti.

V živilski pridelavi in predelavi ima standardizacija velikansko vlogo, saj za prehrano porabimo 40 - 50 % vsega pridelanega. Jesti mora vsak, avto pa ni nujen, ker lahko gremo tudi peš. Da omenim le to, imamo "samo" 37 Pravidnikov za kakovost živil in za promet z njimi, poleg tega pa še kakih 1.500 predpisov s tem v zvezi! Pri nas v Drogi je obdelava te problematike praktično ista, ker za nas veljajo iste obveze kot za ostale proizvajalce, in če želimo plasirati naše izdelke, moramo v celoti odgovarjati zahtevam pravilnikov, kakor tudi predpisom s tem v zvezi. Še bolj pa to velja za upoštevanje mednarodnih norm kakovosti, če želimo izvažati.

4. "NAŠA PROIZVODNJA" je strokovna revija ZITS. V letošnjem letu naj bi se posvetila obravnavi novih materialov in tehnologij, robotike, informatike, tržišča, ekologije?

Vsako društvo ali zveza običajno izdaja glasilo, v katerem se podajajo informacije o delu i.p. Tako tudi naša ZITS večkrat letno pripravi informacije in to v t.i.m. "NOVI PROIZVODNJI". Seveda je to

predvsem strokovna revija, ki jo lahko koristno uporabijo vsi člani.

5. Koliko izvodov "NAŠE PROIZVODNJE" in kateri strokovnjaki v Drogi prejema to revijo?

Naša Droga tega glasila ne prejema, čudno glede na velikost DO.

Vzroki, zakaj tega glasila pri nas ni, mi niso znani!

6. V zvezi ste avtorji tudi vsem znanim namiznih koledarjev, ki nam govorijo o varnosti, ste avtorji strokovnih priročnikov, sodelujete pri pripravi tehničnih slovarjev? Razen teh dohodkov, ima zveza druge, redne vire dohodka?

Za normalno delovanje zveze smo pristopili k izdajanju tudi drugih publikacij, tako raznih tehničnih priročnikov, specialnih namiznih koledarjev, tehničnega slovarja in seveda standardov v slovenščini.

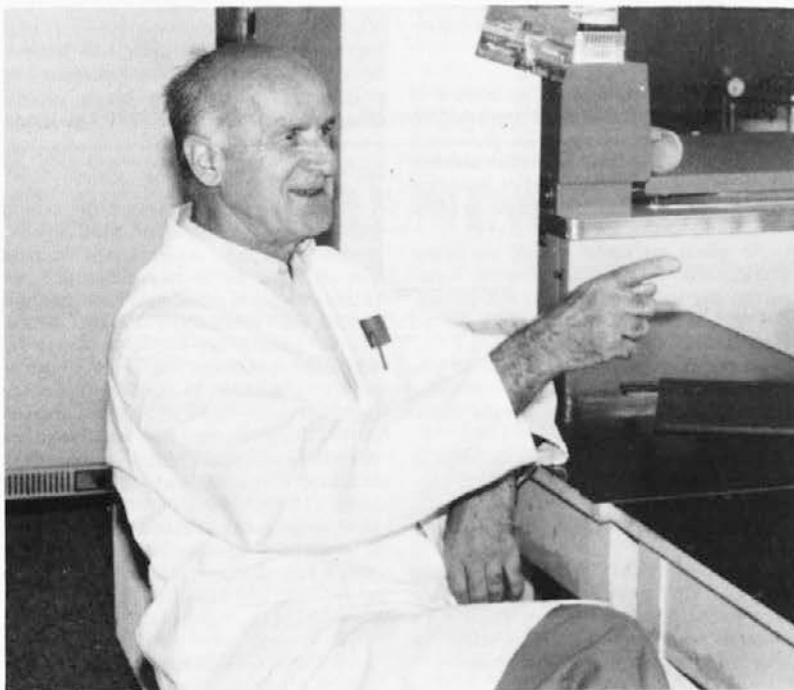
Posebni prejemki za delovanje ne dobivamo in se tako na tak način omogoča poslovanje in seveda tudi samo delovanje Zveze.

7. Kaj menite o združevanju, oziroma delovanju inženirjev-tehnikov in ostalih strokovnih delavcev v Drogi? Menim, da je tako združevanje nujno, saj moramo vedno sodelovati na vseh nivojih, če želimo napredovati in se vključevati v napredne tokove.

V Drogi delujemo na tem področju, toda bolj v Društvu prehranskih in živilskih strokovnih delavcev, ker je naše branže.

8. Vaše mnenje o inovativni dejavnosti v Drogi?

Glede inovacijske dejavnosti v DROGI, ta predvsem poteka v smislu raziskav in uvajanja, ali pa obnavljanja obstoječih tehnologij in

publik so zaruzene, se povezujejo v ZITJ?

Glede povezave ZITS in SITJ, je ta zelo tesna, saj sodelujemo polnopravno v vseh sekcijah, ki se ukvarjajo s prej navedeno dejavnostjo.

V kolikor pride do kakih razhajanj v mnenjih, se le-ta usklajujejo na sejah U.O. SITJ, v splošnem na vsestransko zadovoljstvo. Vsaj do takrat, ko sem bil član U.O. SITJ. Najtežji problemi so pri usklajevanju finančnih problemov vzdrževanja in poslovanja, tako SITJ, kot tudi ZITS.

3. STANDARDIZACIJA — povejte nam kaj to je in kako se izvaja v zvezi in kako je s tem v Drogi?

Eno najboljširnejših udejstvomvanj je delo na področju tehnične regulative znane tudi pod imenom standardi-

katerega ni možna nobena obdelava, če se ne upošteva dogovorjene enote. Torej poenostavimo na navadno merjenje dolžine, širine in višine! Kaj pa to predstavlja, ni potrebno razlagati.

Standardi so torej dogovorne enote v industriji, ali pa tudi tam kjer je potrebno sodelovati, pomenijo odgovorno obnašanje za vse sodelujoče ne glede na narodnost, vero ipd.

Obstajajo tudi nacionalni standardi, veljavni samo za eno državo, toda v kolikor se želimo pojavljati tudi v mednarodnem merilu, se moramo prilagajati takim normam, ki so vsesplošno uveljavljene. Če nacionalni standardi niso usklajeni z mednarodnimi, lahko pomenijo tudi prepreke, ali pa zaščito nekega področja, toda samo v primeru, da je ta zaščita monopolnega značaja,

PREDLOG PROGRAMA DELA ZITS ZA LETO 1989

1. Koordinacijo dela članic preko organov ZITS (skupščine, predsedstva, komisij)
 2. Aktivnost na področju standardizacije (ISO, EEC, CEN, CENELEC in IUS). Sodelovanje s SZS in GZS glede distribucije in prevajanja standardov. Sodelovanje s CTK glede objavljanih novosti s področja evropske in mednarodne standardizacije v NP. Prehod na dohodkovno donosno poslovanje.
 3. Specializacija NP na področju: novih materialov in tehnologij, robotike, informatike, standardizacije, tržišča in ekologije. Izhajanje vsaj 5 krat na leto, povečanje števila naročnikov.
 4. Informatika: sodelovanje pri nadaljnjem razvoju SNTIJ z GZS in CTK.
 5. Nadaljevanje s terminološko dejavnostjo.
 6. Izdajateljska dejavnost (NVK, STS, rokovnik) v približno enakem obsegu kot lani. Del naklade NVK bo v novi obliki brez kovinskih delov.
 7. Poseganje v razreševanje družbene problematike preko RK SZDL, javnih glasil in NP.
 8. Sodelovanje z drugimi društvi in zvezami doma in v tujini.
 9. Angažiranje na izgradnji nove zgradbe CTK in Doma IT.
- To je le predlog, zato pričakujemo, da bosta tako Predsedstvo ZITS kot tudi Skupščina ZITS s svojimi sugestijami predlog obogatila. Dokončni predlog bo sprejelo Predsedstvo ZITS na prvi seji po 16. redni Skupščini.

najosnovnejših in tudi najvažnejših, saj brez nje ne bi bilo možno lažje življenje, ker bi se za prehranjevanje morali zelo mučiti vsi, ki žele preživeti. Tako pa ta industrija omogoča tudi ostalim, da imajo na razpolago dovolj delovne sile in je ta dovolj prehranjena.

PROGRAM DRUŠTVA prehranskih in živilskih strokovnih delavcev Slovenije v letu 1989

1. Ponoviti pobudo Skupščini SR Slovenije za ponovno obravnavo in dopolnitev resolucije o družbeni prehrani (sprejeti decembra 1987) — priprava na to obravnavo in vodenje predskupščinskih razprav s strokovnega vidika.
2. Priprava posvetovanja (varianta: Tržna kvaliteta in cene).
3. Priprava okrogle mize o problematiki ekologije prehrane (v sodelovanju z društvom Sev. Regije).
4. Izobraževanje vodilnih in vodstvenih delavcev za CEOK v živilstvu.
5. Sodelovanje članov društva pri organizaciji strokovnih posvetovanj in seminarjev in postdiplomskih tečajev v zvezi s prehrano.
6. Delovanje članov društva pri popularizaciji načel zdrave prehrane v javnosti in aktivna pomoč ogroženim skupinam.
7. Sodelovanje pri pregledu in novelaciji učnih in študijskih programov v šolah, ki usposabljujejo kadre za delo na področju prehrane.
8. Organiziranje strokovne ekscurzije (predvidoma v Pivovarno Laško).

14. Sodelovanje v aktivnostih Zveze inženirjev in tehnikov Slovenije, Zaveza društva za unapredjenje ishrane naroda Jugoslavije, v svetih SZDL, RK ZS Slovenije in drugih družbenopolitičnih organizacijah.
15. Obravnavanje vseh drugih vprašanj, ki so neposredno ali posredno povezana s stanjem prehrane in proizvodnje hrane.
16. Formirati in oživiti delo terminološke komisije.
17. Delo na realizacijo zaključkov seminarja kakovosti in standardizacije hrane.

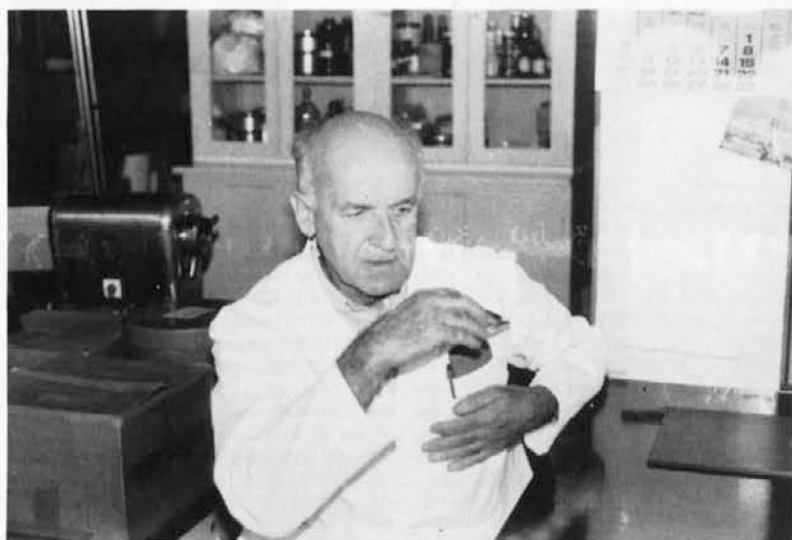
10. Ena od zelo bistvenih in za splošno populacijo zelo zanimiva tema je gotovo **POPULARIZACIJA NAČEL ZDRAVE PREHRANE V JAVNOSTI IN AKTIVNA POMOČ OGRUŽENIM SKUPINAM (program DŽPSD)**?
To je gotovo, kot sem povedal že prej, zelo zanimiva tematika, ki bo v kolikor bomo vsi delovali v tem

smislu, pomenila dejansko pomoč pri uveljavljanju zdrave prehrane, saj se prav vsak dan srečujemo z njo.

11. Tovaš Beno, z vašimi odgovori smo spoznali, kot lahko ugotovim, le krajši vpogled v delovanje zveze. Kaj vam osebno pomeni veliko priznanje, DIPLOMA, ki vam jo je podelila skupščina ZITS?
Kaj mi osebno pomeni diploma, ki sem jo prejel?
Smatram, da so taka priznanja hvalevredna, v primeru, da je tudi javnost seznanjena z njimi. Saj se lahko vsak posameznik, ali pa družba, vedno obrne na nosilca priznanja in koristno uporabi njegovo znanje za napredek in razvoj. Namen takih priznanj je, da moramo čimbolj in čimveč delovati za skupno blaginjo, če pa to ni objavljeno, pač tako priznanje obvisi ali na steni ali v predalu, in koristi je od tega bore malo!

Hvala lepa za pogovor in iskrene čestitke, prav gotovo tudi v imenu bralcev NAŠEGA GLASU

Pogovor vodila
Dragica Đapa

novih proizvodov. Obvezno pa bi morali upoštevati prav inovacije v obstoječi proizvodnji, ker vsak večletni zastoj pomeni lahko katastrofo in napredka ne bo več!

Obnavljanju in inovacijam obstoječega je treba dati več poudarka, kot čistim raziskavam, ker za te obstajajo razni inštituti, mi pa živimo od tega kar ustvarimo, ali novega ali izboljšane in z ekonomskim učinkom koristnim pri našem delu.

9. V okviru zveze ZITS kot že rečeno, deluje tudi DŽPSD (Društvo živilskih in prehranskih strokovnih delavcev) Slovenije?
Da, tudi naše DRUŠTVO PREHRANSKIH IN ŽIVILSKIH STROKOVNIH DELAVCEV SRS deluje tvorno z ZITS in SITS, seveda predvsem s stališča prehrane in živilske pridelave ter predelave. Kot strokovni delavec v živilski industriji, smatram to panogo kot eno

9. Izdajanje informativnega biltena za vse člane društva in različnih gradiv (brošur) o zdravi prehrani.
10. Izpopolniti sezname članov (vsi člani sekcij morajo biti člani društva).
11. Priprava kratkega opisa dela društva in sekcij ter možnosti vključevanja strokovnih delavcev, ki delajo na področju prehrane in dejavnosti društva, seznanjanje s cilji društvenega dela študentov in mladih strokovnjakov ter njihovo vključevanje v društvene aktivnosti.
12. Oživiti delo sekcij in njihovo medsebojno sodelovanje.
13. Sodelovanje s sorodnimi društvi in sekcijami (npr. Društvo učiteljev gospodinjstva, Društvo živilskih higienikov ipd.).

Kolektivno nezgodno zavarovanje

Rad bi obvestil, da je s 15. 5. 1989 z zavarovalnico Triglav sklenjena pogodba za povečane zneske odškodnine pri posameznih poškodbah, tako da se vsakega 15. v mesecu avtomatsko revalorizirajo ustrezni zneski. Poleg tega je v pogodbo vnešen dodatni člen, na podlagi katerega se lahko pod istimi pogoji zavarujejo tudi ostali člani družine, če se zanje posebej plača mesečna zavarovalna premija. Pogoji za kolektivno zavarovanje družinskih članov so ugodnejši kot pri življenjskem zavarovanju. Naj kot primer navedem, da je pri isti premiji zavarovalna vsota za primer invalidnosti 26.000.000 din, pri nas pa 160.000.000, in vsak naslednji mesec v letu povečana, kot je prikazano v tabeli.

Tovrstno zavarovanje velja za starostno obdobje od 14 do 75 let. V kolikor boste zainteresirani za tako zavarovanje, bom prosil vse obračunovalce OD, da napravijo seznam oseb, ki bodo zavarovane. Seznam mora vsebovati ime in priimek zavarovanca, sorodstveno razmerje do našega delavca (mati, oče, žena, sin, hči) in letnico ter datum rojstva. Mesečna premija znaša 28.880 din na osebo, žiro račun pa je 51400-664-20007. Premija se obračuna pri izplačilu za OD in se nakaže enako, kot pri življenjskem zavarovanju.

Iz spodaj priložene tabele je razvidno, kako se spreminjajo zavarovalne vsote v obdobju enega leta.

Višina zavarovalnih vsot za posamezne zavarovane nevarnosti je po mesecih naslednja:

nezgodna smrt	invalidnost	smrt zaradi bolezni	stroški zdravljenja	trajanje zavar. po mesecih
80.000.000.-	160.000.000.-	10.000.000.-	5.000.000.-	15. maj 1989
84.800.000.-	169.600.000.-	10.600.000.-	5.300.000.-	15. junij 1989
89.600.000.-	179.200.000.-	11.200.000.-	5.600.000.-	15. julij 1989
95.200.000.-	190.400.000.-	11.900.000.-	5.950.000.-	15. avgust 1989
100.800.000.-	210.600.000.-	12.600.000.-	6.300.000.-	15. sept. 1989
107.200.000.-	214.400.000.-	13.400.000.-	6.700.000.-	15. okt. 1989
113.600.000.-	227.200.000.-	14.200.000.-	7.100.000.-	15. nov. 1989
120.000.000.-	240.000.000.-	15.000.000.-	7.500.000.-	15. dec. 1989
127.200.000.-	254.400.000.-	15.900.000.-	7.950.000.-	15. januar 1990
134.400.000.-	268.800.000.-	16.800.000.-	8.400.000.-	15. feb. 1990
143.200.000.-	286.400.000.-	17.900.000.-	8.950.000.-	15. marec 1990
152.000.000.-	304.000.000.-	19.000.000.-	9.500.000.-	15. april 1990

Za zavarovanje:
Franc Štrukelj

Nova kotla v ARGU

6. maja ob 12. uri se je v Izoli zasljal zvok sirene, ki je oznanjal "konec nevarnosti za Izolo". To je bil simboličen zvok, ki je spremljal zaključek poskusnega obratovanja rekonstruirane kotlarne v TOZD ARGU.

Stara SUROD-kotla sta nadomestila dva nova kotla, izdelana v EMO Celje s kapaciteto 2,5 T/h, z obratovalnim tlakom 16 barov. Montažna in gradbena dela so bila zaključena v roku.

Znesek celotne investicije je znašal 1,1 mrd. Poleg sredstev TOZD-a so bila vključena sredstva sovlagateljev in sicer:

- ISTRABENZ Koper
40.000.000.- din
- CASINO Portorož
100.000.000.- din

- Hoteli Simonov zaliv
20.000.000.- din
 - DOM UPOKOJENCEV DELFIN
10.000.000.- din
- ter investicijski kredit koprške banke.

Odločitev o zamenjavi kotlov je bila nujna. Nova kotla sta na kurilno olje (ne na mazut, ki pri nepravilnem izgorevanju onesnažuje z večjo količino žvepla ter masnimi sajami), ki vsebuje minimalne količine žvepla in popolnoma izgoreva. To pomeni, da je Argo zaključil s "slavo največjega onesnaževalca" v Izoli. S tem so se oddahnili Izolani, predvsem pa kolektiv Arga, ki mu je že izdana odločba o (prenehanju) prepovedi obratovanja zadala veliko skrbi.

»Kurjačeva izpoved«

Zgodovina "Izolskega dimnika", dimnika TOZD ARGU in črnega dima, ki je številna leta opozarjal Izolane na nizek ali visok zračni pritisk in smer vetra, je obenem zgodovina kurjačev Argovih kotlov. 6. maja 1989 je bila v Argu otvoritev rekonstruirane kotlarne, na katero so povabili tudi kurjače starih kotlov.

Karlo Frančeskin, upokojenec TOZD-a ARGU od leta 1977, je eden od teh. Obiskali smo ga na njegovem domu v Izoli. Obiska je bil izredno vesel, o svojem napornem delu pa je govoril z največjim zadovoljstvom.

"V tovarni Arrigoni sem se zaposlil 13. aprila 1956, kot kurjač dveh kotlov

angleške izdelave iz leta 1921. Gospodar tovarne je kotle odkupil pred drugo svetovno vojno, leta 1935 ali 1936, in takrat dal zgraditi tudi dimnik. V letih, ko sem se zaposlil, smo v Arrigoniju poleg ribe delali marmelado in paradižnik, dnevno pa zato pokurili dva do tri vagona rašinega prahu.

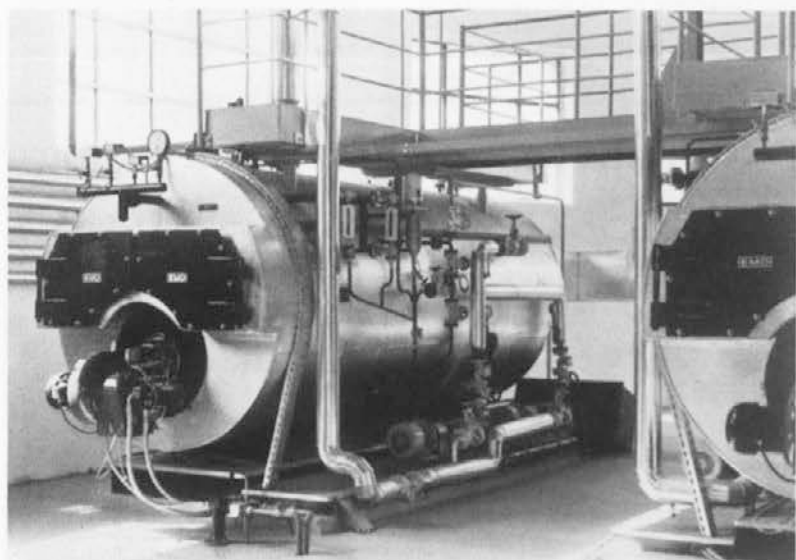
Leta 1960 sta prispela dva kotla SUROD — švicarske izdelave. Enega od teh so namestili v "Arrigoniju", drugega v "Irisu", v enem od obratov Kombinata konzervne industrije Delamaris Izola. Namreč, konec petdesetih let (1959) so se tri izolska podjetja AMPELEA, ARRIGONI in izvozno podjetje DELAMARIS, in koprski DE LANGLADE združila v KKI Delamaris Izola. Od takrat dalje je iz tovarniškega dimnika začel izhajati še temnejši, oz. črn dim. Na kapaciteto dimnika se ni oziral nihče, to pa so občutili kurjači kotlov in dimnik. Zaradi prevelikega nalaganja goriva zato, da bi kotli izdelali 3,5 T pare na uro, zaradi slabega izgorevanja pa smo proizvedli le cca 2,5 T/h pare. Gorivo je slabo izgorevalo in posledica tega je bil črn dim, ki je leta in leta razburjal "duhove" v Izoli. Leta 1977 sem se upokojil, leta 1979 pa so me v Argu zaprosili za pomoč in sem tako pomagal kuriti še 10 mesecev. Tako sem kuril Argove kotle 22 let. Delo je bilo naporno, toda jemali smo ga resno, saj je

bila naša odgovornost ogromna. Brez pare ni bilo proizvodnje. Najtežje je bilo leta 1956-57, ko smo delali po 12 ur dnevno. Takrat so nam pomagali težaki s tem, da so nam gorivo pripeljali do kotlov. Po letu 1980 je bilo nekoliko lažje. Stara dva kotla, ki sta odslužila namenu, sta bila odstranjena, na njuno mesto pa so pripeljali "drugi" kotel iz IRIS-a, ki je imel večjo parno kapaciteto in sta se s "prvim" SUROD-kotlom ujemala-dopolnjevala.

Kljub temu, da je bilo delo v tovarni naporno, sem ga po odhodu v pokoj močno pogrešal. Še nekaj let po upokojitvi sem vstajal ponoči, z mislijo, da moram na delo. Zadnja leta, ko sem se že privadil na življenje upokojenca, pa sem se na delo spomnil predvsem ob pogledu na Argov dimnik.

Vesel sem, da so me povabili na zaključek poskusnega obratovanja rekonstruirane kotlarne. Še posebej pa sem vesel, da so se delavci Arga z novimi kotli znebili težkega dela".

Pripravila M. V.

Ob tej priložnosti je spregovoril tudi predsednik IS občine Izola, tov. Brane Mahne

Tako je bilo včasih ...

NIKOLI NI PREPOZNO!

Kako smo dobili solinarje, vodarje in nadzornike?

Ste že kdaj pomislili o najstarejšem poklicu v vaši delovni organizaciji? Verjetno ste s tem, ko ste pomislili na najstarejšo dejavnost v DROGI, pomislili tudi na solinarja in vodarja.

O zgodovini naših solin je bilo že veliko napisanega, veliko manj pa o poklicu, ki je potreben za pridobivanje soli. Iz zapisov razberemo, da so bili v solinah zaposleni domačini, ki so leta in leta najemali vedno isti solni fond. Pobiranje soli se je tako prenašalo iz generacije v generacijo, med delavci še danes najdemo dve generaciji, očeta in sina. Danes lahko rečemo, da je le tradicija obdržala solinarje na solinah, saj se je z razvojem drugih dejavnosti v občini vse manj ljudi odločalo za to težko fizično delo.

Zadnje kvalificirane "solinarje", oz. delavce v industriji morske soli, kot je navedeno na diplomih, smo dobili leta 1957. Od tega leta dalje pa smo na novo sprejete delavce le usposabljali za dela in naloge solinarja in vodarja.

izobraževalnega programa. Pomagajo si z drugimi poklici, s tem, da jih v času pripravnosti usposablja za dela in naloge solinarja. Kaj sedaj?

Delovno organizacijo kot celoto uvrščamo v živilsko dejavnost, a pridobivanje soli sodi v področje rudarstva. Vsi predpisi s področja dela so prilagojeni rudarski zakonodaji, kar nam je bilo izhodišče za iskanje ustreznega vzgojno-izobraževalnega programa. Obrnili smo se na Srednjo rudarsko šolo iz Titovega Velenja, kjer so nam posredovali vsebine programov izobraževanja. Najbolj se nam je zdel primeren program izobraževanja za poklic "rudarja za površinsko pridobivanje mineralnih snovi", s tem, da bi za nas izbirne predmete tehnologije prilagodili pridobivanju soli. Po izbiri programa in izvajalca smo morali poiskati še ljudi, kandidate, ki so se bili pripravljene izobraževati. K sodelovanju smo povabili vse mlajše delavce in jim predstavili namen, vsebino in način izobraževanja. Začetno navdušenje je kmalu splahnelo, saj je vse bolj prevladovalo vprašanje, kako se zopet vrniti med šolske knjige in zvezke, tako da je bilo potrebno tudi nekaj pregovarjanja.

Ob zaključku predavanj so bili izpiti, da se osvojeno znanje ne bi izgubilo, med tednom pa še priprava kakšne seminarske naloge.

Pred vsakim izpitom je bilo kar živahno. "Učence — delavce" si dobil med knjigami ali zvezki, kjer so pridno, še zadnjikrat, ponavljali snov.

V mesecu maju so bili vsi na strokovni eskurziji v Titovem Velenju. Na šolskem centru so si ogledali delovanje nekaterih rudarskih aparatov in se spustili v rudnik. Z obiskom v jami so spoznali tudi delo rudarja podzemnega kopa.

Spust globoko v jamo, v temo in nečist zrak je vse kaj drugega kot soline. Ob vrnitvi iz jame pa so si vsi oddahnili in menili, da se dela na solinah ne da primerjati s tistim v jami. Verjamem, da so se vsi naslednji dan radi vrnili na delo v soline.

Ob zaključku eskurzije so bile na Srednji rudarski šoli razdeljene prve diplome. Dobili so jih vodarji, ki so tako ta naziv potrdili tudi z ustreznim šolanjem.

Med poletnimi meseci, ko je na solinah sezona pobiranja soli v polnem teku, in ko so po šolah počitnice, je bilo izobraževanje prekinjeno. Po končani sezoni pa smo nadaljevali z opravljanjem zaključnih izpitov za solinarje. Pred koncem leta 1988 smo dobili tudi solinarje.

Zdaj so bile poti izobraževanja že utečene. Predavanja, učenje in opravljanje izpitov so bile že vsakdanje stvari.

In zakaj ne bi v tem delovnem elanu tudi nadaljevali, saj je zimski čas najprimernejši za izobraževanje. V TOZD-u so bili za to, delavci tudi, in že smo se pogovarjali o nadaljevanju izobraževanja. Solinarji so se odločili za pridobitev IV. stopnje zahtevnosti, za poklic vodarja, vodarji pa za izpo-

polnjevalni program IV. stopnje, za naziv rudarskega nadzornika. Zopet smo se srečevali ob koncu tedna, zopet je bilo treba žrtvovati nekaj ur prostega časa, a z dobro voljo in jasnimi ciljem se vse lažje naredi.

Da je to res, so dokazali tisti, ki so si najprej pridobili poklic solinarja, nadaljevali z izobraževanjem za vodarja in se odločili za izpopolnjevalni program za rudarskega nadzornika.

Ko beležim te stavke, se izobraževanje počasi zaključuje. V kratkem bo spet strokovna eskurzija v Titovo Velenje. Na Srednji rudarski šoli jim bodo profesorji praktično izvedli nekaj vaj strokovnega dela programa. Tisti, ki jim kljub sprotnemu delu le ni uspelo opraviti vseh izpitov, pa bodo imeli priložnost opraviti le-te.

Doma načrtujemo še razdelitev diplom, ki jim jih bodo izročili predstavniki šole.

Kaj naj zapišemo ob koncu? Rada bi poudarila, da so bili "učenci" vestni in prizadevni. Profesorji Srednje rudarske šole, ki so se vozili v Portorož, so pokazali veliko potrpežljivosti in dobre volje, da so naše učence pripeljali na cilj. Končni rezultat pa je: 9 solinarjev in 12 vodarjev, 9 nadzornikov pa zaključuje izobraževanje. Fantom gre vsa pohvala za vztrajnost in odrekjanja, saj se je bilo težko spet privaditi na šolske knjige, ko pa je dan poln drugih obveznosti.

Lahko so za vzor vsem, ki oklevajo ob misli na nadaljnje izobraževanje po dolgoletni prekinitvi. Vodilo naj bo: nikoli ni prepozno.

Ko bo izobraževanje zaključeno, pa vam bomo predstavili tudi imena.

Vesna Šabec

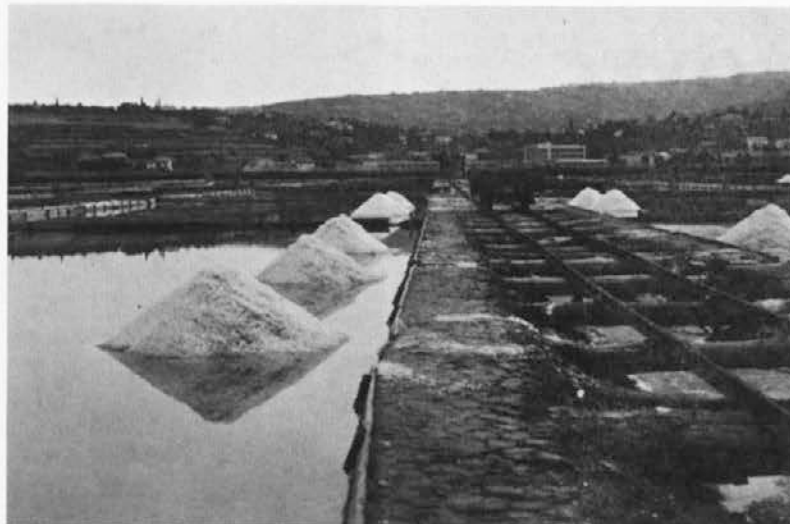
Slovesna podelitev prvih diplom

V TOZD Soline so se odločili, da bi omogočili mlajšim delavcem pridobiti si ustrezno izobrazbo. Naša služba je dobila nalogo izpeljati izobraževanje in vključiti čim več kandidatov.

In kje si naš solinar in vodar lahko pridobita ustrezno izobrazbo? Vzgojno-izobraževalnega programa za ta dva poklica na naših srednjih šolah ni. Poklicali smo še druge soline ob naši obali in povprašali, kako dobijo ustrezno usposobljen kader. Tudi v drugih predelih naše obale za te poklice ni ustreznega

Glede na dosedanje šolanje, oz. izobrazbo, so bili kandidati razvrščeni v dve skupini. Prva skupina se je izobraževala po skrajšanem programu srednjega izobraževanja za solinarja (II. stopnja zahtevnosti), druga skupina pa za vodarja (IV. stopnja zahtevnosti).

19. 2. 1988 smo pričeli. Predstavniki Srednje rudarske šole so predstavili program in način izobraževanja, vodstvo TOZD-a pa je obljubilo vso podporo pri izvedbi. Zadnji omahljivci so še odstopili — ob koncu tedna smo imeli "ta pravo" šolo.

Sezona je spet tu

Naši novi vodarji

Predsedstvo občinskega sveta ZSS Sežana je sprejelo odlok o podelitvi SREBRNEGA ZNAKA ZSS osnovni organizaciji ZSS Droga Portorož TOZD Sudest, za večletno vzorno in učinkovito delovanje pri uresničevanju interesov članstva. Predstavnikom OO ZS TOZD Sudest je priznanje izročil predsednik predsedstva Slovenije, tov. Janez Stanovnik, na Socerbu, 1. maja letos.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta

JOŽETA GRIŽONA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem DSSS in Začimbe za podarjeno cvetje, sočustvovanje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

hčerki Emilija Kljun in Marija Mekiš

SPOZNAVAMO DOMAČE IN TUJE ZAČIMBE

MUŠKAT — muškati oreh in muškati cvet (*Myristica trigrans*)

— muškatovec je vedno zeleno drevo, ki zraste do 15 m višine. V starih evropskih zapiskih je bil zapisan pod imenom »nuces moschatae« ořeški, ki dišijo po mošusu. Od tod izvira tudi ime: muškati oreh, drugače iz gr. myron - dišeče.

Njegova pradomovina so Moluski otoki. Do 19. stoletja je bil muškati ena najdražjih uvoženih začimb, dokler je ni razširil na druga področja Azije angleški botanik Christopher Smith — član vzhodno-indijske družbe. Poznan je podatek o ceni muškata oreha iz leta 1284: 3 ovce in 1/2 teleta za 1/2 kg muškata oreha.

V Evropo so ga prinašali arabski trgovci že od 6. stoletja dalje.

Prve plodove muškatovca začnejo pobirati šele v 8. letu starosti drevesa. Dobro oskrbovano drevo dočaka tudi 100 let. Muškatovec je dvodomna rastlina. Na plantaži se sadi eno moško rastlino na 20 ženskih. Cveti in dozoreva celo leto. Eno drevo da 2000 plodov, ki po videzu zelo spominjajo na breskev. Ko je plod zrel, počni vzdolž gube na debelem sočnem osemenju in skozi razpoko se pokaže živo rdeči ovoj (arillus), ki obdaja rjavoviolično seme — muškati oreh. Rdeči ovoj v obliki trakov med sušenjem spremeni barvo v oranžno in njemu rečemo muškati cvet (macis).

Muškatni oreh se uporablja kot začimba. Dodajamo ga k solatam, juhah, desertom, različnim mesnim jedem in k slaščicam. Je odlično dopolnilo mešanice začimb. Macis pa največkrat uporabljamo v mesnih juhah, v suhomesnatih izdelkih in za perutninsko meso.

Pravijo, da zmerna uporaba muškata oreha pomaga pri različnih želodčnih tegobah. Kot dišavo jo zelo cenita kozmetična in likerska industrija.

Muškatni oreh vsebuje myristicin (precej strupeno komponento hlapljivega olja), ki pri prekomerni uporabi povzroči halucinacije in delirij. Zato ga na Orientu uporabljajo kot afrodisijak, narkomani ponekod pa kot nadomestek hašiša.

Pri nas pa znamenito začimbo radi uporabljamo samo za izboljšanje okusa različnim jedem.

Izredno prija v krompirjevem pireju ali bešamelni omaki.

BEŠAMELNA OMAKA *Sauce béchamelle*

V 15 g razpuščenega masla razmešamo 30 g moka in pražimo 2 do 3 minute. Postopoma prilivamo 1/2 l toplega mleka in mešamo, da se ne naredijo grudice. Omaka naj vre še 10 minut, potem dodamo še 15 g masla in jo takoj odstavimo, da ohrani dober masten okus. Solimo, popramo in naribamo muškati oreh po okusu. Nekateri vrste moka »popijejo« več, druge spet manj tekočine, zato količino mleka spreminjamo po lastni želji.

Pripravila
Helena Čok

BOVEC

Kdor si želi resnično odpočiti, si mora za počivališče izbrati kraj, kjer ni hrupa ali pa ga je vsaj zelo malo. To so običajno podeželski predeli, odmaknjeni od glavnih prometnih žil ali pa kraji visoko v gorah.

Bovec je nekje na sredi: je sicer ob cesti, vendar se le-ta kmalu od Bovca dalje cepi v dve smeri in se vije proti visokim gorskim prelazom — Predil in Vršič — in je torej promet v teh krajih za današnje pojme minimalen. Turistov sicer ne manjka, a nepretrganih, utrujajočih kolon osebnih vozil ni, zato so ceste idealne za ljubitelje izletov s kolesi.

Kraj je ravno dovolj velik, da nudi vse, kar človek dnevno potrebuje: pošto, banko, trgovino, pa tudi zdravstveni dom in lekarno. In obenem je ravno dovolj majhen, da se obiskovalcem oči in ušesa odpočijejo od mestnega hrupa. V naselju diha podeželje: skrbno urejeni vrtički med hišami, obilica rož na vseh oknih, vonj pokošene trave, ki ga veter prinaša s travnikov na robu naselja. Snažne, pometene ulice in urejena okolica hiš pričajo, da tu živijo čisti ljudje. Čistoča in urejenost padeta v oči tudi v drugih zaselkih v okolici Bovca — Čezsoči, Logu pod Mangartom, Lepeni, Logu čez-škem in drugod. Pravijo, da so gorjanci čisti predvsem zato, ker jim ne manjka

vode. No, da imajo tudi na Bovškem vode v izobilju — to bo vsekakor držalo. Pa to ni vse; imajo vode, ki se jih človek ne more nagledati. Če ste že kdaj hodili ob gorskem potoku, ki kristalno čist brzi preko belih kamnov, šumeč pada z visokih skal v smaragdnozelene tolmune, ki jim vidite do dna, potem veste, kaj hočem povedati. Napotite se iz Bovca v katerokoli od gorskih dolin v njegovi okolici, povsod boste našli na bistrice vode, ki vas prevzamejo, da morate sesti in vsrkavati njihovo lepoto, ne da bi pri tem želeli misliti na kaj drugega. Kdor bi se v teh krajih rad naučil gozdov, utegne biti malo razočaran. Gozdovi so namreč v glavnem na pobočjih, ki so ponekod zelo strma in primernejša za plezanje nego za sprehode. Toda tudi gozdovi ob rečicah so prav ljubki, mehka pot vodi skozi gozd ob pešpoti do Jablance in Čezsoče, v dolini Zadnjici pa vas očara že kar praviljično lep bukov gozd. Zato pa seveda ne manjka pešpoti za kratke sprehode, primerne za vse, ki imajo s seboj majhne otroke, lahko pa si izberete tudi dobro urejene in označene planinske poti za celodnevno pešačenje. Vsekakor naj vaš plan izletov vključuje pot do Krnskih jezer in na Kriške pode! Sem gor človeku še ni uspelo speljati ceste (kot na sedlo pod Mangartom in na Vršič) in ko

tako sedite na skali ter poslušate tišino, visokogorski veter in morda zvonce, ki pričajo, da se v pobočju pase živina, se vam nenadoma utrne misel, da si sploh ne želite nazaj v dolino. Idilične zaselke, sončne pašnike in skrite izvire bistrih planinskih vod s srečujete tudi na poteh na Kanin, izvir Soče in v Trenti, tej kraljici alpskih dolin, kot jo je imenoval njen občudovalec Julius Kugy. Posebno v Trenti se vam zazdi, da se je čas ustavil, da se ne bi skalila čista podoba tega koščka raja na Zemlji. Ne bi se začudili, če bi izza smreke pokukal gorski škrt ali če bi na strmi skali uzrl Zlatoroga. Trenta je ena sama pravljica o davnih časih in njena podoba se vam neizbrisno vtisne v spomin.

Kadar vas zamika, da bi se malo posonečili in kopali, potem izberite Beli potok ali Sočo. Tu doseže voda v hudi vročini tudi dvanajst stopinj Celzija, pa se lahko malce povaljate po njej. V drugih vodah v tej okolici si boste morda zmočili in osvežili noge (kar je edinstven občutek po uri ali dveh hoje!), za kaj več morate biti že zelo pogumni. Seveda pa imajo v Bovcu za bolj plašne kopalce tudi bazen v hotelu Kanin, kjer je ob zunanji steni bazena urejen prostor za sončenje.

Ljubitelji muzejev si bodo, poleg muzeja v Trenti (tu se lahko raznežite ob pogledu

na bogato zbirko vsega, kar je še nedavno krasilo hiše pradedov in dedov), gotovo radi ogledali rojstno hišo Simona Gregorčiča v Vrsnem. Pri tem smo se resda nekoliko bolj oddaljili od Bovca, toda izplača se. Ne samo pesnikova hiša sama, tudi vas je za vsakogar, ki zna odpreti srce, nepozabno doživetje. Ko gledate v dolino, kjer med zelenjem in vasicami Soča hiti proti jugu, tedaj vam je jasno, zakaj je pesnik hrepenel iz tujine nazaj v te kraje in med te blage, prijazne, pa vendar čvrste ljudi.

Če v teh vrsticah nismo omenili vseh idiličnih lepote bovške okolice to ni zato, ker smo nanje pozabili ampak zato, ker jih je preveč, da bi jih zajeli v kratek članek. Najbolje bo, da se kar napotite tja in če vas srce samo ne bo potegnilo v okolico, ki se odpira v strmine in nižine, potem povprašajte v turističnem uradu kako in kaj.

S. Požar

FLA-VOR-AID se je predstavil drugače

KULTURA — KAJ JE TO?

Že vrsto let se Droga, kot članica SOZD HP, udeležuje mednarodnih in drugih sejmov v domovini. Od 18. 5. do 25. 5. letos je razstavljala svoje proizvode v Novem Sadu, na 56. mednarodnem Kmetijskem sejmu, kjer je poleg nagrade od organizacijskega odbora sejma za idejno rešitev razstavljalnega (izložbenega) prostora, pridobila veliko več, to je pozitiven odziv potrošnika.

Kako? Z letošnjo udeležbo na Novosadskem sejmu je SOZD prekinil s tradicionalnim zaprtim načinom nasto-

panja na sejmih, kjer je udeleženec sejma bil v direktnem stiku le s poslovnimi partnerji, obiskovalci pa so si številne proizvode lahko ogledali le v vetrinah. "Tokrat se je na sejnišču v Novem Sadu, pred štantom Kolinske in DROGE, dogajalo nekaj neobičajnega" so menili obiskovalci sejma. Delovni organizaciji sta se odločili, da z degustacijo predstavita le dva proizvoda: Kolinska — TOP Flips, DROGA — FLA VOR AID, osvežujoč napitek, ki ga na področju Srbije že poznajo. Degustacija artiklov je potekala na izredno prijeten način, saj so

za to poskrbeli otroci Osnovne šole Peter Fišander iz Novega Sada, ki so dnevno 2-krat po dve uri s pesmijo in plesom privabljali obiskovalce sejma — morebitne potrošnike Droginih proizvodov k degustiranju enega izmed teh FLA VOR AID-a. Nov, drugačen način predstavitve proizvodov, v vzdušju "mladih potrošnikov", je naletel na pozitiven odziv obiskovalcev. Potrošniku je bila dana možnost "brezplačne" presoje kvalitete proizvodov, le-ta pa pri končni odločitvi velikokrat pretehta ceno.

M. V.

KUNIGUNDINI ZAUPNI POMENKI

Draga Kunigunda, referendum je uspel. Ali misliš, da bomo za ukinjanje tozdov porabili manj denarja, kot smo ga za ustanavljanje?

Pristaš unitarizma
Se razume, saj so nam ga ustanavljanje in posledice ustanavljanja vsega požrle!

Draga Kunigunda, kako je to mogoče, da pri poslovnih razgovorih s stranko sodelujejo tri osebe

(vključno stranka), na poslovnem kosilu, ki sledi, pa se jih znajde šest? Ta matematika mi ne gre v račun!

x + y

Gre v račun, gre! Pa še kako visok je!

Draga Kunigunda, zastavil ti bom zelo preprosto vprašanje, na katerega mi do sedaj ni še nihče znal odgovoriti: kaj po tvojem, realno in trezno gledano, lahko pričakujemo na samem začetku reorganizirane DO?

Srce v zanosu

Stopetdeseto selitev.

Draga Kunigunda, sin letos končuje srednjo šolo. Kaj naj gre študirat, da bo zagotovo prejel kadrovske štipendije?

Oče v škripcih
Na napačnem koncu si začel razmišljati, prijateljček! Izbira študija je manj pomembna kot to, v kakšnih odnosih si s tistimi, ki sicer uradno ne odločajo o delitvi štipendij.

Pravilniki, hišni redi in vsa pisna sporočila nekaterim našim letovalcem nič ne pomenijo, verjetno zaradi prepričanja, da so vsevedni in da ni stvari, ki je ne obvladajo. Tako se dogaja, da letovanje, za katerega zaprosijo, prenesejo na drugo osebo, se ne prijavijo ob prihodu v recepciji, ne dostavljajo v roku treh dni stanje števca in zapisnik o stanju inventarja, povzročijo škodo, pa je ne prijavijo...

V lanskem letu nas je oskrbnik naselja opozoril, da prihaja občasno v stanovanjih DROGE do neredov, kateri motijo tudi bližnje okolice. Po zaključku sezone smo z inventurno komisijo ugotovili, da je prišlo do večjih okvar, posebno pa do zanemarjenosti stanovanj. Na odboru za družbeni standard smo se o teh zadevah pogovorili in sklenili, da z administrativnimi posegi uvedemo večji red in odgovornost letovalcev, ime tistega, ki bi povzročil škodo ali prenesel pravico letovanja na drugo osebo, pa objavili v internem časopisu.

Tako smo tu s prvim primerom v letošnji sezoni — delavec TOZD ARGON, tov. NOVAK Janko, je za prvomajske praznike zaprosil za letovanje že v mesecu januarju 1989, nekaj dni pred nastopom letovanja pa sporočil, da sam ne bo letoval, oziroma, da bo letoval le kak dan, sicer pa bo letovanje koristil sin, za katerega pa jamči, da ne bo povzročal nereda in škode. Splošno znano je sicer, pa to zahteva tudi hišni red, ki je izobešen v vsakem stanovanju, da se zahteva od 22. ure mir, oziroma, da se ne moti okolja. Na ta mir smo v stanovanju pod imenom letovalca NOVAKA čakali do 23. ure, ko le tega ni bilo, in ko sem videla, da letovalec iz omenjenega stanovanja bruha skozi okno, sem stopila do stanovalcev omenjenega stanovanja ter opozorila na nered, katerega povzročajo, ter da naj na oknu slonečega letovalca, ki je bruhal, spravijo v kopalnico. Ob dveh se je ropot počasi polegel. Naslednji večer smo ob kontroli prijavljenih letovalcev, s predstavnikoma LM ugotovili, da se v stanovanju zadržujeta letovalca, katera nista prijavljena, eden izmed njiju sin delavke iz Delamarisa, tov. PUŠPAN, je izjavil, da mu je smešno, da nekdo ne sme bruhati skozi okno in da se ne sme sušiti mokrega perila na pohištvo — za učenje ni nikoli prepoznal. Glede na ugotovljeno (9) številčnost obiskovalcev stanovanja, na ropot, ki se je slišal v noči iz 27. na 28. maja, sem opravila v prisotnosti predstavnikov LM tudi zapisnik o nastali škodi.

Še enkrat bi opozorila, čeprav je to zapisano na vsaki napotnici, da nosilec letovanja ne prenaša pravice letovanja na drugo osebo, ter da se vsi letovalci takoj ob prihodu v počitniško naselje prijavijo v recepciji. Z recepcijami naselij ter predstavnikoma LM smo dogovorjeni za vršitev, kontrol, ter v primeru zlorabe za takojšnje ukrepanje.

Želeli bi s takimi posegi čim prej prekiniti, oziroma, da do njih sploh ne bi prišlo, vendar nas sami letovalci silijo v taka ravnanja.

Ceno letovanja bomo oblikovali na podlagi stroškov vzdrževanja stanovanj ter počitniškega naselja po posameznih lokacijah, zato ne smemo dovoliti, da nam to ceno dvigajo zunanji letovalci, ki ne vedo ali nočejo vedeti, kaj je kulturni odnos do družbene imovine in to kulturo hranijo zgolj za svojo lastnino.

NINA RAVBAR

Z A S P R E T N E

	ČRNKO ZVONIMIR	IZTRŽEK	PORTUG. POLITIK (MARIO)	PODJETJE FIRMA	NAJSJA-REJSA KAMENA DOBA	JANKO KERSNIK	LJUDSKI PLES V DVODOBNU RITMU	IGRALKA RINA	HUDOBIJA	RADIJ	OTOČJE V ZAHODNI IRSKI	OBRAT ZA VEŽAVO KNJIG	SESTAVIL JOŽE LESNIK	
													RAZMERJE	
	AVT. OZNAČIJA	IME FILOZOFA MARXA				POJEM KITAJSKE FILOZOFI. TANTAL				POGAN PRIVZEM NOVEGA ČLANA				
DOMAČE MOŠKO IME (IGNAC)		NAPADAL. ODDDELKI IT. VOJSKE V I. SV. VOJNI						KRAJ NA OTOKU PAŠMAN	MESTO V DALMACIJI					
NA OBEH STRANEH STROJENA KOŽA		RAZKOL= NIŠTVO									NOVA GORICA			
ČETRTRA IN OSMO ČRKA ABECEDA	DRUŽBENI POLOŽAJ	ŽUŽELKA KL. BOLEČE PIČI			ZDRAVI- LIŠČE V BELGIJI	REKA IN DEPART- MA V FRANCIJI	GRŠKI BOG CASA NEBESNI POJAV							
ROŽENA PLOŠČA NA KITOVEM NEBU		LJUBK. MOŠKO IME	MISI PODOBEN ŽUŽKO= JED	RIMSKI CESAR 270-275	UMETNA PESEM ZA GLAS IN KLAVIR								PLOD	
PERZIJSK. KRALJICA REŠITELJ. JUDOV					SL. RISAR IN KIPAR (NIKOLA)						EINSTEINIJ	GL. MESTO KANTONA AARGAU		
ZNAN RUSKI PILOT (VALERIJ)					4. RIMSKI KRALJ DEL TELES. OGRODJA			MESTO SEVERNO OD MADRIDA						
SMUČIŠČE NAD IORIJTO						EGIPT. BOG SONCA		RUSKI PISATEL (MIHAIL PETROVIČ)	J. AFRISKA DEN. ENOTA	AVT. OZNAČIJA SARATEVA				
KEM. OZNAČIJA RUBIDIJA	SKAND. MOŠKO IME	ANGL. FIZIK (JOHN)					NEMSKI SLIKAR (LUCAS 1472-1553)	DENARNA VREDNOST					HEČIMO- VIE NIKOLA	
AFRISKI VELETOK		LITURGIČ. OBLACILO DUHOVNIK. EL. M. ENOTA					ŽENSKO IME							
MIT. OSEBA SIN IZAKA IN REBEKE			PRIPAD. ITALCEV RT V VZH. ŠPANIJI							ŠPANSKI KRALJ KUBANSKI VODITELJ				
TEŽAŠKO DELO					DOM. Ž. IME (množ.) PRAVOŠL. NADŠKOF									PREPLAH ZMEŠ= NJAVA
MESTO V SEV. VZH. ITALIJI				NEUPO- RABA LOUIS ADAMIC						SABLJAŠKA UMETNOST SAMURAJEV		BORIS PAHOR		
AVT. OZNAKA DANSKE	REKA V SSSR	LEPO VEDENJE BONTON						KOŠARK. MOSTVO IZ RIGE				ROK ARIH NAVIHANEC POBIČ		
MAT. DELEC Z ELEKTR. NABOJEM V FIZIKI		KONJSKI TEK	VOJVOD. PESNIK VEKTOR V MATEMAT.				ITAL. RTV	MOŠKO IME						
IZLOČEK MLEČNIH ŽLEZ				OREL V GERM. MITOLOG.				VERDIJEVA OPERA ZVEZA KOMUNIST.						
VRSTA MEŠANE SOLATE														
MEDVARNODNI IZRAZ ZA VZHOD								SLOV. UGANIKAR REVIJA		PALICA PRI PLUGU RATKA				